

λαϊκού πολιτισμού των Μικρασιατών από τις κυρίαρχες ελίτ, οι οποίες πολιτικά και πολιτισμικά ήταν προσανατολισμένες στην Ευρώπη. Εξ αιτίας αυτής της ταυτοποίησης, υποστηρίζει ότι το μικρασιάτικο τραγούδι αποτέλεσε την αρένα της πολιτισμικής πολιτικής κατά την διάρκεια του 20ού αιώνα με αποτέλεσμα να απαγορευθεί από την δικτατορία του Μεταξά και τη χούντα των συνταγματαρχών, να δυσφημιστεί από αριστερές ηγεμονίες στη μεταπολιτευτική Ελλάδα και να γίνει αντικείμενο απώθησης από πολιτικές εθνικής καθαρότητας.

Η κριτική που προηγήθηκε, αιχμηρή σε πολλά σημεία, δεν είχε στόχο να υποβαθμίσει την αξία του συλλογικού αυτού έργου. Τόσο η R. Hirschon, όσο και ορισμένοι απ' τους συγγραφείς, έχουν συμβάλλει πολλαπλά στην κατανόηση των μακροπρόθεσμων επακόλουθων της Λωζάνης. Η μεγάλη τους συμβολή με το έργο αυτό έγκειται στην έναρξη ενός διαλόγου ο οποίος υπερβαίνει και ενδεχόμενα ακυρώνει τους πολιτικούς περιορισμούς των εθνών-κρατών τα οποία για μεγάλο διάστημα και με διαφορετικό τρόπο 'προδιέγραψαν' και σημασιόδοτησαν το περιεχόμενο της σχετικής έρευνας. Ένα από τα συμπεράσματα της δικής μου ανάγνωσης είναι ότι όσο πιο αδιαμεσολάβητη αναδεικνύεται η *εθνογραφική αλήθεια* τόσο λιγότερο πειστική γίνεται η *εθνική αλήθεια* σχετικά με την επιτυχή έκβαση της ανταλλαγής. Οι φωνές των ανθρώπων που έχουν υποφέρει εφ' όρου ζωής απ' τον εκτοπισμό μας καλούν ακατάπαυστα να στρέψουμε το ενδιαφέρον μας από τις 'διορθωτικές πράξεις' που ακολουθούν τις ανθρώπινες καταστροφές στις αιτίες αυτών των καταστροφών. Παράδοξα, οι αιτίες των εθνικών καταστροφών είναι και το πλέον υποτιμημένο θέμα έρευνας στη διεθνή πρακτική.

1. Η Renee Hirschon είναι η συγγραφέας του βιβλίου *Κληρονόμοι της Μικρασιατικής Καταστροφής: Η Κοινωνική Ζωή των Μικρασιατών Προσφύγων στον Πειραιά*, (MIET, 2004)

2. Ο όρος 'εθνική τάξη πραγμάτων' έχει εισαχθεί από τη Liisa Malkki, στην προσπάθεια της να τονίσει ότι το έθνος-κράτος δεν αποτελεί μόνο μια πολιτική κατηγορία αλλά μια κατηγορία ταυτόχρονα πολιτισμική, αισθητική και κοσμολογική, η οποία ενίοτε 'εισβάλλει' και σε ακαδημαϊκά κείμενα. Δες σχετικά, *Malkki Liisa, Purity and Exile: Violence, Memory, and National Cosmology among Hutu Refugees in Tanzania*, Chicago University Press, σελ. 5.

3. Μια έκφραση που χρησιμοποίησε αρχικά ο Λόρδος Κόρζον ως υπουργός εξωτερικών της Αγγλίας.

Αιμιλία Καραλή, *Μια ημιτελής άνοιξη... Ιδεολογία, πολιτική και λογοτεχνία στο περιοδικό Επιθεώρηση Τέχνης (1954-1967)*, εκδ. Ελληνικά Γράμματα, Αθήνα 2005, 426 σελ.

Βασίλης Αλεξίου

Ο Βασίλης Αλεξίου διδάσκει θεωρία λογοτεχνίας στο ΠΤΔΕ του Αριστοτελείου Πανεπιστημίου Θεσσαλονίκης.

Δεν ξέρω γιατί, αλλά όταν τυχαίνει να βρεθώ σε κάποια παρουσίαση βιβλίου, έχω λίγο την αίσθηση πως συμμετέχω σε μια τελετή καθέλκυσης πλοίου. Ίσως να 'ναι, γιατί και τα βιβλία, όπως και τα καράβια, ύστερα από την επίμοχθη διαδικασία ναυπήγησής τους στους ταρσανάδες της γνώσης, ξεκινάν κι αυτά το ταξίδι τους για να δοκιμάσουν, να διευρύνουν ή ακόμη και να διαψεύσουν τους ορίζοντες των προσδοκιών των ματιών που θα τα αντικρίσουν. Είναι λοιπόν απόλυτα λογικό σε αυτές τις τελετές καθέλκυσης να περισσεύουν οι ευχές, η γιορτινή ατμόσφαιρα, οι υπερθετικοί. Δίνοντας λοιπόν και εγώ τις ευχές μου για το καλοτάξιδο του συγκεκριμένου βιβλίου, θα ξεκινήσω τη μικρή μου πράξη ομιλίας σε τούτη τη σύναξη με μια διαπίστωση που σε καμιά περίπτωση δεν θα πρέπει να νομιστεί ως ο συνήθης εθιμοτυπικός και ευχολογικός υπερθεματισμός των αρετών του βιβλίου. Θα πω λοιπόν πως πρόκειται για ένα βιβλίο βαθιά ιστορικό, όχι βέβαια με την έννοια πως θα μείνει στην ιστορία, αφού αυτό η ίδια η ιστορία και οι πονηριές της μπορούν να το πούνε, αλλά για ένα βιβλίο με μια έντονη αίσθηση της ιστορικότητας. Θα προσπαθήσω να απολογησω αμέσως αυτή τη διαπίστωση.

Αν και δεν είμαι ιστορικός, παρά μόνο στο στενό αλωνάκι που μου επιβάλλει ο δεδομένος καταμερισμός επιστημονικής εργασίας, πιστεύω πως οποιαδήποτε απόπειρα κριτικής προσέγγισης, αξιολόγησης και αποτίμησης των ιστορικών γεγονότων, και ιδιαίτερα αυτών που η σκιά τους συνεχίζει να πέφτει βαριά πάνω μας, και, ως εκ τούτου, να καθορίζει ενεργά και άμεσα το οπτικό μας πεδίο και τον ίδιο τον τρόπο θεώρησης, θα πρέπει, για να διασώσει τη φερεγγυότητά της, να διαπλεύσει αλώβητη από τις Συμπληγάδες που ορίζουν δύο εντελώς διαφορετικές στάσεις απέναντι στο ιστορικό παρελθόν και τα έργα του. Η μία από αυτές, στρογγυλοκαθισμένη φαρδιά-πλατιά στην υπεροψία της επιγονικότητας, στην αλαζονεία του υστερόχρονου, συνήθως αποικιοποιεί το χτες και τους ανθρώπους που το κατοίκησαν με την ύστερη, επιγενόμενη γνώση του σήμερα, γνώση που παράχθηκε ακριβώς χάρη και στη βασανιστική συμμετοχή του χτες και των αντιφάσεων του σε αυτή τη συλλογική και ατέρμονη πάλη των ανθρώπων στη διαδικασία αναζήτησης και παραγωγής της αλήθειας. Το παραπάνω δεν σημαίνει βέβαια πως θα πρέπει να μένουμε σε μια απλή πρωτοκόλληση των ιστορικών γεγονότων χωρίς ταυτόχρονα να τα ανακρίνουμε ρωτώντας τα γι' αυτό που τους λείπει, γι' αυτό που εκτόπισαν ή δεν κατόρθωσαν, και που, γι' αυτόν ακριβώς το λόγο, μένοντας στον αστερισμό του «ημιτελούς» όπως λέει κι ο τίτλος του παρόντος βιβλίου, μεταμορφώνονται σε ένα οιονεί ιστορικό ασυνείδητο που διεκδικεί ποικιλότροπα την επιστροφή του στην σκηνή της ιστορίας. Αλλά σε αυτή την «ανάκριση» σίγουρα υπάρχουν κάποιοι όροι και όρια, όρια που η καλύτερη περιγραφή τους βρίσκεται νομίζω, στις παρακάτω αράδες του E. P. Thompson από τον

πρόλογο του μνημειώδους έργου του *The Making of the English Working Class*:

Προσπαθώ να σώσω τον φτωχό υφαντουργό, [γράφει ο Thompson], τον λουδίτη κόφτη, τον «ξεπερασμένο» υφαντή σε χειρωνακτικό αργαλειό, τον «ουτοπιστή» χειροτέχνη κι ακόμη τον παραπλανημένο οπαδό της Joanna Southcott από την τεράστια δύναμη του υστερόχρονου. Μπορεί τα επαγγέλματά τους και οι παραδόσεις τους να πεθάνανε. Μπορεί η εχθρότητά τους απέναντι στον καινούριο βιομηχανισμό να κοίταζε προς τα πίσω. Μπορεί τα ιδανικά τους του κοινοτισμού να ήταν φαντασιώσεις. Μπορεί οι επαναστατικές τους συνομωσίες να ήταν παράτολμες. Αλλά εκείνοι ζήσανε σε εκείνες τις εποχές των μεγάλων κοινωνικών αναταραχών και όχι εμείς. Οι επιδιώξεις τους είχαν ισχύ με όρους της δικής τους εμπειρίας. Και αν υπήρξαν θύματα της ιστορίας, συνεχίζουν ακόμη να είναι, όταν καταδικάζουμε τις ίδιες τους τις ζωές. Το μοναδικό μας κριτήριο δεν θα έπρεπε να είναι αν οι πράξεις ενός ανθρώπου είναι ή δεν είναι δικαιωμένες στο φως της κατοπινής εξέλιξης. Στο κάτω κάτω της γραφής εμείς οι ίδιοι δεν βρισκόμαστε στο τέλος της κοινωνικής εξέλιξης (Λονδίνο 1991, Penguin, σ. 12).

Απέναντι σε αυτή τη στάση συχνά αντιπαρά τίθεται μια άλλη που αντιμετωπίζει το παρελθόν σαν ευκαιρία για έναν ευχάριστο κι ανέξοδο κυριακάτικο περίπατο στο δάσος των ιστορικών γεγονότων. Έναν περίπατο που συνήθως ξεχνώντας εκείνη τη φράση του Νίτσε (που επιστρέφει ως μόνον τη 12η θέση για την ιστορία του Βάλτερ Μπένγιαμιν), πως δηλαδή «χρειαζόμαστε την ιστορική γνώση, αλλιώς όμως απ' ό,τι τη χρειαζόμαστε ο καλομαθημένος αργόσχολος στον κήπο τη γνώσης», βλέπει το χτες και τους ανθρώπους του ως ένα άθυρμα αδρανές ή ως ένα ερμηνευτικό παίγνιο, απενεργοποιώντας έτσι τις πολλαπλές απαιτήσεις και εκκρεμότητες, την ανεκπλήρωτη νοσταλγία του «εισέτι μη είναι» (εκείνου δηλαδή του *Noch nicht Sein* καταπώς έλεγε ο Ερνστ Μπλοχ) που αυτό κουβαλάει και μας μεταφέρει. Ως συνέπεια αυτής της στάσης έρχεται συχνά η ειρωνεία, η αδιαφορία ή η κολακεία με τη μορφή μιας αγιοποιητικής προσέγγισης ή μιας επιλεκτικής, ελευθεριακής και ελευθεριάζουσας, ερμηνευτικής ανάγνωσης.

Έχω την αίσθηση πως το συγκεκριμένο βιβλίο κατάφερε να ξεπεράσει με λιγοστές αβαρίες τις παραπάνω Συμπληγάδες. Σε αυτή την ασφαλή ναυσιπλοΐα νομίζω πως καταρχάς βοήθησε η ουσιαστικά και βαθιά πολιτική στάση της συγγραφέως. Στάση που δεν βλέπει το προς ανάλυση, «ανάκριση» και διερεύνηση υλικό ως κάτι πεταμένο στις χωματερές του ιστορικού χρόνου που καρτεράει, παθητικό κι αδρανές, τους επίδοξους ρακοσυλλέκτες του, αλλά ως κάτι ζωντανό που συνεχίζει να ανασαίνει, να μας βασανίζει, να μας ανακρίνει (κι αυτό με τις σειρά του) με τις απορίες του, τις ερωτήσεις και τα διλήμματά του. Ένα απλό εξάλλου φυλλομέτρημα των σελίδων της *Επιθεώρησης Τέχνης* εύκολα θα μας έπειθε για το γεγο-

νος πως μια σειρά ζητήματα που σε αυτές θίχτηκαν συνεχίζουν να παραμένουν ζωντανά κι άλυτα μέχρι τις μέρες μας και, ως εκ τούτου, σαν εκείνο το μακρύ ποδάρι του καρυωτακικού Μιχαλιού, να μη σκεπάζονται εύκολα στον ορθογώνιο λάκκο των εξοφλημένων λογαριασμών με το παρελθόν.

Το δεύτερο στοιχείο έχει να κάνει, για να το πω με έναν παλιακό όρο, με τον ερευνητικό σταχανοφισμό της συγγραφέως. Μια εξονυχιστική και ενδελεχής διερεύνηση όχι μόνο του καταπιθέμενου στις σελίδες του περιοδικού υλικού, αλλά και των σχέσεων και των συναφειών που το συνδέουν με πρόσωπα, πράγματα και καταστάσεις, με όλο αυτό που η σύγχρονη πραγματολογία ονομάζει *context* (συγκείμενο). Μια διερεύνηση που, παρά τις πιθανές και συγγνωστές μικρές ελλείψεις ή παραλείψεις της, κατορθώνει μ' έναν επαρκή τρόπο να ανασυνθέσει ολόκληρο το ιστορικό στημόνι που πάνω του περνάει το υφάδι των επιμέρους γεγονότων και πράξεων.

Τρεις μικρές παρατηρήσεις πριν κλείσω αυτή τη σύντομη παρέμβαση. Η πρώτη έχει να κάνει με τη διερεύνηση που γίνεται ανάμεσα στις σχέσεις διαφόρων πεδίων και ιδιαίτερα ανάμεσα στο πολιτικό και το καλλιτεχνικό ή γενικότερα το πεδίο της διάνοησης. Αν και υπάρχουν αρκετές και ενδιαφέρουσες αναφορές στο βιβλίο, νομίζω πως η αφήγηση θα κέρδιζε περισσότερο, αν προχωρούσε σε μια μεγαλύτερη εμβάθυνση αυτών των σχέσεων. Για να γίνω σαφέστερος και έχοντας κατά κύριο λόγο στο νου μου τις αντίστοιχες εργασίες του Πιερ Μπουρντιέ: αν και στη συγκεκριμένη περίπτωση τα ιστορικά υποκείμενα που ενοικούν το ένα ή το άλλο πεδίο (ή καμιά φορά και τα δύο μαζί) φαίνεται να εγκαινιάζονται και να αναφέρονται (σε μεγαλύτερο ή μικρότερο βαθμό) από/και σε μια συγκεκριμένη ιδεολογία (δηλαδή τη μαρξιστική), τούτο δεν σημαίνει πως αυτό και μόνο αρκεί για την αιτιολόγηση και διερμήνευση στάσεων, απόψεων και συμπεριφορών. Υπάρχουν πλήθος άλλων παραγόντων, ιδιοτήτων, συμφερόντων και ενδιαφερόντων, των ίδιων των υλικών όρων ύπαρξης, των προταγμάτων που αναδύονται από την ένταξή τους σε αυτό ή το άλλο πεδίο που εμποδίζουν μια «μονολιθική» (για να ξαναχρησιμοποιήσουμε το λεξιλόγιο εκείνων των καιρών) αναγωγή όλων των ιστορικών τους κινήσεων σε μια και μόνο αιτιολογία ή στην αιτιολογία στην οποία τα ίδια τα υποκείμενα, μ' έναν ιδεολογικό πολλές φορές τρόπο, αναφέρονται. Είναι εξάλλου αρκούντως γνωστό (και αυτό ακριβώς αναδύεται περίτρανα στις σελίδες του βιβλίου) το πόσο πονεμένη ιστορία ήταν (και μάλλον συνεχίζει να είναι) για την Αριστερά η σχέση ανάμεσα στις κατά καιρούς πολιτικές ηγεσίες και καθοδηγήσεις και το χώρο της διάνοησης. Μια «ιστορία» που φυσικά δεν μπορεί να εξηγηθεί στη βάση ατομικών ηθικιστικών ή ψυχολογικών αιτιολογήσεων χωρίς να πάρει υπόψη τις αντιφάσεις που προκύπτουν και επιβάλλει ο κατεστημένος καταμερισμός εργασίας, όσο κι αν, στο επίπεδο τουλάχιστον των διακηρύξεων, η Αριστερά τον αμφισβητεί ή επιθυμεί να τον υπερβεί.

Μια μεγαλύτερη επιμονή πάντως προς αυτή την κατεύθυνση πιθανόν να αναδείκνυε ακόμη περισσότερο και τις γενικότερες αλλαγές στο ελληνικό κοινωνικό πεδίο στις δυο κρίσιμες μεταπολεμικές δεκαετίες που οι επιπτώσεις τους έρχονται, με ένα φανερό ή συγκαλυμμένο τρόπο, να διαταράξουν τις προηγούμενες ισορροπίες στον παγιωμένο καταμερισμό εργασίας και τις σχέσεις ανάμεσα σε αυτά τα δυο πεδία.

Το δεύτερο στοιχείο, που αναδεικνύεται επαρκώς στο βιβλίο και που εδώ απλώς θα θέλαμε να το υπογραμμίσουμε περισσότερο, είναι η σχέση ανάμεσα στο ιθαγενές και το αλλοδαπό (το θνείο, καταπώς θα 'λεγαν και οι φιλόλογοι), που φαίνεται να ταλαιπωρεί ολόκληρη τη δεκατρίαχρονη ιστορία της *Επιθεώρησης Τέχνης* και που ακόμη και σήμερα φαίνεται να βασανίζει με άλλες τροπικότητες την ελληνική θεωρητική σκέψη. Βλέπουμε λοιπόν, πως μια σειρά από ζητήματα, όρους, συζητήσεις, προβλήματα μεταφέρονται πολλές φορές άκριτα και αδιάκριτα από διαφορετικά ιστορικά πλαίσια και χώρους για να επιπλώσουν, να ερμηνεύσουν, να αξιολογήσουν ή να θεωρηθούν ως πρότυπα και ως χειρουργικοί νάρθηκες σε μια ιστορική πραγματικότητα αρκετά διαφορετική και πολλές φορές απειθαρχη στις κατηγορικές τους προστακτικές. Για να μην παρεξηγούμαστε: σίγουρα η χρήση όρων, εννοιών ή ακόμη και προτύπων που αναδύθηκαν από ιστορικά πλαίσια άλλων χώρων ή και χρόνων και νόμιμη και αναγκαία είναι. Αρκεί βέβαια να λειαινούνται, να ιστορικοποιούνται, να σέβονται την πραγματικότητα την οποία έρχονται να κατανοήσουν και να ερμηνεύσουν, για να μην αποικιοποιείται, όπως έλεγε ο Μαρξ των *Grundrisse*, η λογική των πραγμάτων από τα πράγματα της Λογικής.

Και μια τρίτη παρατήρηση που έχει να κάνει με τη χρήση κάποιων επιμέρους όρων, όπως «σταλινισμός», «πρωτοπορία», «ανανέωση», ως *αναλυτικών ιστορικών κατηγοριών*. Αναφορικά με τον πρώτο όρο, δεν ξέρω πραγματικά σε ποιο βαθμό και με ποιες προϋποθέσεις μπορεί αυτός να χρησιμοποιηθεί ως αναλυτική ιστορική κατηγορία (και όχι ως απαξιοποιητική *πολιτική* καταγγελία ή πιθανόν για κάποιους ως εγκώμιο) χωρίς να οριστούν, να διερευνηθούν, να γίνουν αντικείμενο κριτικού αναστοχασμού μια σειρά άλλα πράγματα που συνδέονται με μια πολύχρονη και πολύτροπη ιστορική διαδικασία, που δεν έγινε βέβαια εν κενώ ιστορικού οξυγόνου κι ούτε ταυτίζεται με μια εύκολη, εκ των υστέρων μανιχαϊστική σεναριογραφία σε μια αστυνομική σύλληψη της ιστορίας. Εξάλλου, για να μιλήσουμε αν θέλετε, και από την πλευρά της Αριστεράς: απέναντι σε διάφορες ποικιλότητες και ποικιλώνυμες σύγχρονες μορφές αντιδιαφωτισμού, αντισταλινισμού, αντιπροτσκιισμού και ούτω καθεξής σαφώς και δεν μπορούμε, τουλάχιστον εν μέρει και υπό όρους, παρά να είμαστε αντι-αντιδιαφωτιστές, αντι-αντισταλινικοί ή αντι-αντιπροτσκιιστές κ.ο.κ. Κι ούτε φυσικά αρκεί γενικά και αόριστα ο αυτοορισμός κάποιου ως αντιδογματικού για να είναι και πράγματι, διαλεκτικά και διαλογικά, λιγότερο δογματι-

κός από τους καταγγελλόμενους ως «δογματικούς». Νομίζω πως ιδιαίτερα σχετικά με το τελευταίο οι συνεχείς μεταλλαγές θέσεων και οι αλλαγές συμμαχιών και στάσεων στην πορεία της *ET* που μελετώνται ενδελεχώς στο βιβλίο αποδεικνύει του λόγου το αληθές. Όσο για τις λέξεις «πρωτοπορία» ή «ανανέωση», λέξεις κι αυτές πολύσημες και πολυβασιμιζόμενες, φοβάμαι πως συχνά ακυρώνουν, μέσα από αυτή τους την πολυχρησία, τις όποιες δυνατότητες εμπεριέχουν για να χρησιμοποιηθούν ως αναλυτικά εργαλεία, μετατρέπόμενες στην ουσία σε «λέξεις-τοίχες» που από το συχνό αναμάσημά τους στο έρκος των οδόντων χάνουν και τη γεύση τους και την ακριβοέπειά τους.

Για να μην καταχρώμαι περισσότερο τις αντοχές και τις υπομονές των ακουστικών σας τυμπάνων. Είναι γεγονός πως, σε αντίθεση π.χ. με το μεσοπόλεμο, τα πέτρινα χρόνια της μετεμφυλιοπολεμικής περιόδου είναι από τις λιγότερο μελετημένες περιόδους της νεότερης ελληνικής ιστορίας. Σε αυτή την κατεύθυνση το βιβλίο που εδώ παρουσιάζεται νομίζω πως είναι κάτι παραπάνω

από καλοδεχούμενο. Γι αυτό μίλησα, στην αρχή, για την ιστορικότητα του. Μια ιστορικότητα που γίνεται βαθύτερη, όταν κανείς διαβάζοντάς το, βλέπει πως είναι γραμμένο με εκείνη την αναγκαία επιστημονική επάρκεια, αλλά ταυτόχρονα και με εκείνη την συντροφική αυστηρότητα και την προεπιλεγμένη μπρεχτική επιείκεια που αναφέρει στον πρόλογό του. Σε αυτό, υποθέτω, πως πρέπει να συνετέλεσε πάνω απ' όλα το γεγονός, πως στις πολλές μοναχικές στιγμές διερεύνησης και συγγραφής που το γέννησαν, μάλλον συχνά η συγγραφέας του θα συνδιαλεγόταν με το χτες και τους ανθρώπους του έχοντας στο νου της τους στίχους ενός από τους πρωτεργάτες εκείνης της περιπέτειας, του Τίτου Πατρίκιου, όταν έγραφε:

*Σύντροφοι
ακόμα και τη μοναξιά μου
τη χρωστάω σε σας.
Χωρίς εσάς δε θα την ένιωθα
ως τις ακραίες της συνέπειες,
δε θα την αναζητούσα,
χωρίς εσάς δε θα την απαρνιόμουν.*

Γι αυτό, πάνω απ' όλα, είναι σημαντικό και σημαίνουν το παρόν βιβλίο. Γιατί κάνει και εμάς και το χτες να απαρνιόμαστε τη μοναξιά μας θυμίζοντάς μας πως, σ' ένα μεγάλο βαθμό, το σήμερα (και μαζί του κι εμείς) δεν είμαστε παρά το μέλλον του παρελθόντος μας. Και ταυτόχρονα, εμμέσως πλην σαφώς, φαίνεται να μας προειδοποιεί, μαζί με τον Βάλτερ Μπένγιαμιν, πως όταν το δικό μας παρόν γενόμενο παρελθόν συναντήσει το δικό του μέλλον θα του ζητηθούν και θα μας ζητηθούν ευθύνες.

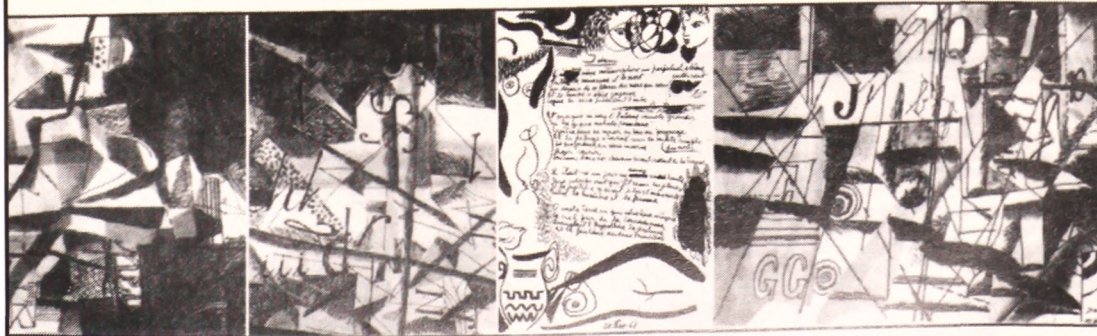
Δεν θα πρέπει να πάρουμε καθόλου σ' αψήφιστα αυτή την προειδοποίηση...

Το παραπάνω κείμενο διαβάστηκε στην παρουσίαση του βιβλίου στη Στοά του Βιβλίου, στην Αθήνα στις 16 Νοεμβρίου 2005.

ΜΕΤΑΦΡΑΣΗ '04-'05

ΕΝΑ ΠΕΡΙΟΔΙΚΟ ΓΙΑ ΤΗ ΜΕΤΑΦΡΑΣΗ

ΓΑΛΛΟΦΩΝΗ ΛΟΓΟΤΕΧΝΙΑ ΤΗΣ ΑΪΤΗΣ
(επιμ. Οντέτ Βαριόν-Βασάρ) ■ Günter Grass *Αιμμόπυργος*
(μτφρ. Σπύρος Μοσχόβου) ■ J. Bouchard Constantin Cavafy
■ Quatre (et un) poèmes de Georges Veltos traduits par
Blanche Molfessis ■ Δ.Ν. Μαριωνίτης *Να μείνει* ■ Jean
Beaufret *Η συνομιλία κάτω από την καστανιά* (μτφρ.
Έ. Κακναβάτος) ■ J. Derrida *Des tours de Babel* (μτφρ.
Χ. Ράπτης) ■ Γ. Βέλτσος *Τεφροδόχος - Μνήμη Jacques
Derrida* ■ Γ. Γιατρομανωλάκης *Αλόη Σιδέρη: Η μετα-
φραστική ηθική* ■ E. Keeley *Συνεργασία, αναθεώρηση και
άλλα λιγότερο συγχωρητέα αμαρτήματα* (μτφρ. Γ. Ζα-
κοπούλου) ■ Μ. Φραγκόπουλος *After Babel: σκέψεις για
το έργο του G. Steiner* ■ Μ. Παπαδίμα *La langue française,
miroir de culture(s)* ■ Β. Ιβάνοβιτς *Η παρακαταθήκη του
Δον Κιχώτη* ■ J. Claretie *Η έρημος οίκια* (μτφρ. Αλέ-
ξανδρος Παπαδιαμάντης, επιμ. Ν.Δ. Τριανταφυλλόπου-
λος) ■ Νίκος Θεοτοκάς *Μνήμη Λευκής Μολφέση* ■
ΚΡΙΤΙΚΕΣ ΜΕΤΑΦΡΑΣΕΩΝ ■ ΣΧΟΛΙΑ

Μετάφραση '04-'05,
διπλό τεύχος,
Δεκέμβριος 2005
τιμή 1,00 €, 50 σελίδες.
Διεύθυνση:
Οντέτ Βαριόν-Βασάρ